

nyeket akarnak a régi helyébe léptetni. Éppen ehhez szükséges a szociológia, mint a társadalom megismerésének tudománya és mint a racionális cselekvést irányító eszköz. DURKHEIM, mint a polgári szociológia képviselője, természetesen ezt az átforgalmazást az adott társadalmi keretek között képzei el.

KISLÉGI NAGY DÉNES

KUTATÁSOK ÉS EREDMÉNYEK ROMÁNIÁBAN

A romániai neveléstudományi kutatások eredményeit közlétező könyvek közül háromról szeretnék beszámolni.

1970-ben jelent meg Bukarestben a „*Fundamenta Pedagogiae*” című kétkötetes mű, D. TUDORAN, G. VĂIDEANU és P. APOSTOL egyetemi tanárok szerkesztésében. A terjedelmes összefoglaló mű, amely a neveléstudomány teljes rendszerét, a legalapvetőbb pedagógiai kérdéseket kívánta bemutatni, jeles román neveléstudományi kutatók következő tanulmányait tartalmazza: Kísérletek a pedagógiának mint tudománynak meghatározására (C. CUCIUC), A neveléstudomány dimenziói (D. TUDORAN), Eszmény és cél a neveléstudományban (V. FILIPESCU), A törvényszerűség a neveléstudományban (V. APOSTOLESCU), A nevelőhatású oktatás és ennek jelenkori értelmezése (E. CONSTANTINESCU), A felsőoktatási pedagógia (S. BÎRSĂNESCU és G. VĂIDEANU), A „metapedagógia” — a nevelési folyamat egyes szinterei (P. CARAVIA), Az I—IV. osztályok szaktanárokkal való ellátásának pedagógiai szempontjai (T. POP), A nevelési tevékenység tipizálása (P. APOSTOL), A tanár személyisége (S. CERNICHIEVICI), Az iskolai siker — az oktatás hatékonyságának jelzője (A. G. NEGULESCU), Esztétikai nevelés (G. VĂIDEANU), Nevelésszociológia (C. TOPA), Az értékelési-osztályozási norma (D. MUSTER). — Ezek tehát a kötetek szerkesztői és szerzői szerint a korszerű pedagógia legfontosabb fejezetei.

1969-ben jelent meg STANCIU STOIAN bukaresti egyetemi tanár nagy sikert aratott könyve „*Cercetarea pedagogica*” (*Neveléstudományi kutatás*, 240 oldal) címmel. A kötet első részében azt fejtegeti a szerző, hogy a neveléstudomány mint önálló tudomány csak akkor teljesítheti hivatását, ha a pedagógiai jelenségeket tudományos módon elemzi, értelmezi, tudományos módszerességgel tárva fel a nevelést meghatározó tényezőket, valamint azokat a törvényszerűségeket, amelyek szerint a nevelés lezajlik. A könyv második része a neveléstudomány legfőbb kutatási módszereit tárgyalja, legrészletesebben a megfigyelést, a kísérleti módszert, a statisztikai-matematikai módszert, a kibernetikai, a szociológiai, valamint a történeti módszert.

A szerző a következőképpen osztályozza a neveléstudományban használatos módszereket:

I. Keresztmetszetre vonatkozó módszerek:

a) közvetlen módszerek:

- a megfigyelés,
- a kísérlet,
- a beszélgetés.

b) közvetett módszerek:

- a statisztikai módszer,

az adatokkal való bizonyítás,
a vizsgálatok elemzése,
az összehasonlítás.

2. *Hosszmetszetre vonatkozó módszerek:*

- a) a jelenségek kutatása a fejlődési dinamika szempontjából,
- b) a jelenségek kutatása a történelmi kialakulás szemszögéből.

3. *Az összefoglaló módszer,*

azaz a keresztmetszetre és a hosszmetszetre vonatkozó kutatási módszerek együttes alkalmazása.

Érdekes kísérlet indult meg 1960-ban Romániában: az oktatás hatékonyságának megnövekedését várták attól a kezdeményezéstől, hogy a tízosztályos iskola alsó tagozatában, vagyis az I—IV. osztályokban az egyes tantárgyakat kísérletképpen szaktanárok tanítsák a korábbi osztálytanítói megoldás helyett. Ennek a nagyszabású pedagógiai kísérletnek az eredménye az a két terjedelmes kötet, amely 1968-ban jelent meg: „*Sistemul experimental de predare cu profesori la clasele I—IV.*” (Az I—IV. osztályok tanárok által történő kísérleti oktatásának rendszere, 390 oldal), illetőleg „*Modernizarea învățământului la clasele I—IV.*” (Az I—IV. osztályokban folyó oktatás korszerűsítése, 328 oldal); az elsőt TRAIAN POP, a másodikat PAUL POPESCU-NEVEANU és STANCIU STOIAN egyetemi tanárok írták.

E kötetekből kitűnik, hogy a széles körű pedagógiai vizsgálódás, amely felölelte a témával kapcsolatos legfontosabb kutatási területeket (neveléstudomány, lélektan, élettan, egészségügy stb.), a következő két változatban zajlott le:

A-változat: az I—IV. osztály összes tantárgyát szaktanárok oktatják;

B-változat: az I—III. osztályokban a román nyelvet (illetőleg az anyanyelvet) és a hozzájuk kapcsolódó ismeretköröket hagyományos módon a tanító oktatja, a rajzot, éneket és a kézimunkát pedig szaktanárok tanítják; a IV. osztályban pedig már teljes szakrendszerű oktatás folyik.

A több ezer gyermek és több száz iskola bevonásával öt éven keresztül folyó vizsgálódás alapján ez az eredmény született: a B-változat a legmegfelelőbb, így a legeredményesebb az alsótagozati oktatás, ezért ennek országos bevezetése mellett döntöttek.

PETRE PUȘÇAȘ

PEDAGÓGUSKÉPZÉS A SZOVJET PEDAGÓGIAI FŐISKOLÁKON

A pedagógusok a szovjet értelmiség egyik legnépesebb szakmai csoportját alkotják, számuk napjainkban eléri a hárommilliót. 204 pedagógiai főiskola, 50 egyetem, 411 tanítóképző minden évben friss erővel egészíti ki a pedagógusok hadseregét. Az előző öt éves terv évei alatt az ország iskolái 630 000 főiskolai és több mint 300 000 középiskolai végzettségű pedagógust kaptak.

A Szovjetunióban a felsőoktatási intézmények három típusa ismeretes: egyetemek, műszaki főiskolák és szakfőiskolák. A pedagógiai főiskolák (s az ország minden negyedik főiskolája pedagógiai) a legvilágosabban tükrözik a szovjet felsőoktatás rendszerét és elveit.

A pedagógiai főiskolákra 35. életévüket még be nem töltött állampolgárokat vesznek fel, függetlenül nemüktől, nemzetiségüktől, vagyoni helyzetüktől, vallá-